

Entrenador del Centre de Tecnificació d'Esquí de Muntanya de la FEEC i dels Olímpics Ot Ferrer i Maria Costa

“La sensació a Bormio era d'esport gran”

“Els Jocs han anat molt bé però la realitat de l'esquí de muntanya és una altra”

“L'Uri és el nostre boig; a la que li posen una línia de sortida al davant es transforma”

Marc Salgas - CASSÀ DE LA SELVA

Marc Pinsach (Cassà de la Selva, 1989) va tenir una prolífica carrera en l'esquí de muntanya. Va formar part de la primera generació que es va formar al centre de tecnificació d'esquí de muntanya (CTEM), impulsat per la Federació d'Entitats Excursionistes de Catalunya (FEEC), i que va poder establir-se a Font-romeu en la seva etapa universitària, cosa que va permetre que els esquiadors catalans poguessin entrenar-se cada dia i aconseguissin un nivell que ha convertit Catalunya en una potència en aquest esport. Pinsach és ara entrenador del CTEM i, entre d'altres esquiadors, entrena els olímpics Ot Ferrer, cinquè i diploma olímpic a Bormio, i Maria Costa.

La temporada d'hivern ha estat clarament marcada pel debut de l'esquí de muntanya en els Jocs Olímpics. Quina valoració en fa més enllà dels resultats esportius?

Els Jocs van ser una novetat per a tots. Ningú sabia com aniria. Van muntar una grada per a 2.000 persones i encara hi havia mil localitats més a terra. Vaig pensar que potser no s'ompliria i que faríem el ridícul com a esport. Però al final es van vendre totes les entrades. Era la primera vegada que l'esquí de muntanya estava davant de tanta gent. La remor després del tret de sortida

de la primera cursa va ser impressionant. Es notava molta professionalitat, tot pensat al detall. Un cop va començar, la sensació era de ser un esport gran.

Quan va arribar a Bormio, què va pensar?

No tenia la sensació de ser en una cita olímpica, perquè, com que hi havia moltes seus dispersades i a Bormio acabaven de marxar els competidors d'esquí alpí, només s'hi van quedar els 36 corredors d'esquí de muntanya, que és poca gent. La vila olímpica era un hotel i d'ambient de Jocs no n'hi havia. Semblava, més aviat, una prova de la copa del món, però amb els esquiadors i els equips tècnics vestits del comitè olímpic de cada delegació. Després, a la pista, la zona mixta o la zona d'entrenament, sí que tenies la sensació d'un gran esdeveniment: controls, protocol... Havies de fer unes voltes de Maria santíssima per anar d'un lloc a l'altre.

Va ser com si l'esquí de muntanya s'hagués fet major d'edat?

La sensació era d'esport gran. A més, una cosa que considero bona és que, tot i que va caure mig metre de neu entre les eliminatòries i les semifinals, es va córrer igualment. La resta de proves es van anul·lar, però l'esquí de muntanya es va fer.

Al cap i a la fi, acceptar les condicions variables i canviants de la neu, sempre que no hi hagi perill d'allaus, va amb aquest esport, oi?

I estaria bé que continués així. No ens podem tornar primmirats en aquest sentit. L'esquí de muntanya es corre en qualsevol condició. Si no hi ha risc d'allaus, es competeix i ens anem adaptant a la neu que trobem. Potser algun dia un esquiador es queixarà perquè ha nevat massa. No ho descarto en el futur. Però aquest és un esport de risc. Qui no ho vulgui assumir, que es dediqui a una altra cosa. Assegurar que es competeix siguin quines siguin les condicions el COI ho valora.

Com valora el disseny de la pista de Bormio? En la retransmissió feia molta patxoca.

La gent que veia esquí de muntanya per primera vegada segurament no va entendre el tram d'escalas. Normalment es fan a la neu, però en un esdeveniment que mou tants diners es tira la casa per la finestra. Hem de vigilar que això no es converteixi en tendència, perquè, fora d'uns Jocs Olímpic, qui pot assumir aquesta despesa? Cal vigilar que el plec de condicions per organitzar un campionat de Catalunya, per exemple, no es dispari, o ningú t'ho voldrà fer. Els Jocs han anat molt bé però la realitat d'aquest esport és una altra.

La cursa esprint concentra en una prova molt curta molts dels elements de l'esquí de muntanya. Considera que aquesta prova ha estat clau perquè l'esquí de muntanya hagi entrat en el programa olímpic?

L'esprint és una reproducció a petita escala d'una cursa individual, que dura una hora i mitja o més. L'invent de la cursa vertical ja anava per aquí, però el 2010 es van fer els primers esprints, i va ser molt positiu. Hi havia la consciència que una cursa individual no podria entrar en el programa olímpic perquè el COI no voldria una prova amb risc per a la seguretat i difícil d'organitzar

i retransmetre. Ara ja es retransmeten curses llargues, però llavors no hi havia la tecnologia actual, amb càmeres i drons molt petits. L'esprint ha facilitat l'entrada al programa olímpic tot i que és una prova que està molt lluny de l'essència de l'esquí de muntanya. Ara diuen que el *freeride*, que també es fa a la muntanya salvatge, podria ser olímpic. Si ho és, per què no ho podria ser la cursa individual?

Veu possibilitats que sigui així?

Al juny es sabrà si entra en el programa dels Jocs del 2030. Potser es tracta d'una prova massa llarga per atraure els espectadors i es faria avorrida. En el programa olímpic ja hi ha proves llargues, com ara els 50 quilòmetres d'esquí de fons, però cal diferenciar un esport històric en els Jocs com aquest d'un que tot just s'estrena. I, tot i això, es diu que els 50 quilòmetres podrien caure del programa, perquè la tendència és treure proves gaire llargues. El més important és saber si l'esquí de muntanya continuarà el 2030.

També se sabrà si s'augmenta la quota de competidors.

Sembla una ximpleria, però és important. A Bormio, primer hi havien d'anar 24 esquiadors per cada categoria i després es va reduir a 18. Si m'ho miro com a entrenador, ja m'agradaria que hi poguéssim enviar un o dos esquiadors més per categoria. Serien dos o quatre competidors més amb possibilitats d'aconseguir beca. Però al COI no li interessa, no vol créixer en volum, sinó tenir només els millors, i això ja ho té assegurat. Els Jocs no se li poden anar ampliant perquè si tothom vol augmentar quota se li fan massa grans i se li complica la logística pel que fa a la seguretat, la mobilitat, l'allotjament... De fet, si l'esquí de muntanya va entrar va ser perquè van treure quotes de la combinada nòrdica.

A Bormio la medalla d'Oriol Cardona estava tan cantada com semblava?

Era de preveure però s'havia de fer, i l'esprint no té marge d'error. Et poden penalitzar per una ximpleria o que et salti una fixació. En una cursa llarga si et passa això tens marge de maniobra, però en l'esprint no. Els últims quatre o cinc anys l'Uri havia guanyat els campionats del món i d'Europa i no sé quantes copes del món. L'esprint és el dia D a l'hora H. Ell era el màxim candidat, però un cop a la línia de sortida havia de sortir tot bé.

Com el va veure en la competició?

A ell només li valia d'or. La pressió era molt alta, però segurament és la persona més preparada mentalment per assumir aquesta pressió. Això passa amb els grans campions, que són aquells que són capaços de desconnectar i connectar amb més facilitat. L'Uri, a poc minuts de començar una cursa, està desconnectat de tot, però li dibuixen una línia de sortida i es transforma. A molts esquiadors aquests moments els costen de gestionar: o van massa relaxats i fan errors perquè no estan atents o estan massa nerviosos i abans de començar la cursa ja estan mentalment esgotats. Aquest d'aquí dalt [assenyalant el cap] gasta molta energia, quan es fa funcionar.

Com es manifesta aquesta capacitat de Cardona per gestionar la pressió?

Recordo un mundial en què, entre la qualificació de relleus i la final, se'n va anar a clapar a la furgoneta del seu pare. Qui ho pot fer això, amb tota l'espitada d'adrenalina? Doncs el paio ho va fer, es va posar el despertador, va fer un reescalfament i gas! Jo l'he vist dormir tretze hores a la nit i després tres a la tarda. A més, és molt i molt competitiu, encara que no ho sembli. I res no l'afecta gaire. A la que li foten una línia de sortida als morros, es transforma. Les seves capacitats motius també són molt riques. Pot estar esquiant tirat enrere, sembla que hagi de caure i de cop corregeix i es redreça. Jo li he vist fer coses de geni. L'any passat, per exemple, es va motivar amb els canvis de pells, anava boig per ser el més ràpid a fer-los. En un *test event* dels Jocs a Bormio, jo estava en una zona de canvis de pell i els gravava a tots. Ell baixa, fa el canvi, veu que l'ha fet ràpid i en plena competició em mira i em diu: "Què, l'he fet ràpid, eh?" L'Uri és el nostre boig.

En els Jocs va sorprendre el rendiment d'Ot Ferrer, que va acabar cinquè.

A l'inici de fa dues temporades, quan va començar el període de classificació per als Jocs, ell ja deia que hi volia anar. Jo no ho veia gaire clar perquè era molt jove i la temporada anterior només havia fet dues semifinals i cap final. Però en la primera copa del món va arribar a la final. No tenia res a perdre i ho va aconseguir. Una cosa semblant va passar amb la Maria Costa. Fins al març de l'any passat no es va veure que potser sí que podria anar als Jocs, tot i que després es va relaxar i li va costar tornar-se a activar. A Bormio ho podria haver fet millor. Però tots dos són joves i si arribessin a uns propers Jocs tindrien 27 anys i estarien al pic de la seva carrera.

També entrena els germans Biel i Julià Pujol a Font-romeu. Quin futur els augura?

En Biel ja fa dues temporades que competeix en la categoria sènior com a sub-23, i de seguida va ser molt competitiu i es va classificar per a semifinals. Aquest hivern el seu pitjor resultat en la copa del món esprint ha estat un desè lloc i ha acabat cinquè de la general. Els dos germans tenen molta facilitat per a l'esprint, són explosius, baixen molt bé perquè de petits van fer esquí alpi a Masella. L'objectiu, ara, és ser una mica més competitiu en proves de distància, perquè crec que poden fer bones individuals. Mentalment saben competir molt bé, no es posen nerviosos, saben entrenar i escoltar-te, tenen iniciativa i fan les coses amb sentit comú.

A vostè el debut olímpic de l'esquí de muntanya el va enxampar un pèl gran. Li reca no haver-hi competit?

M'hauria agradat, és clar, però no em reca i no sé si m'hi hauria classificat.

El que ningú pot negar és que, si s'han aconseguit aquests resultats, ha estat també gràcies a la feina feta pels esquiadors de la seva generació, amb Kilian Jornet, Mireia Miró i vostè, però també d'altres, al capdavant.

Si a l'equip hi ha la mentalitat que hi ha és perquè abans també s'ha estat capaç de guanyar. Si vas a Tignes i resulta que l'equip francès vol entrenar-se amb nosaltres no és només perquè els que hi ha ara tenen nivell, sinó per tot el treball previ que s'ha fet. Si som una potència de l'esquí de muntanya és per tota la gent que hi ha hagut abans, no pas per les muntanyes ni la neu que

tenim ni pel volum d'esquiadors de casa nostra. Als països alpins és molt fàcil trobar talent, tenen una llista infinita per poder triar. Aquí, no, per això hem de ser molt bons amb el mètode i fer molt bé les coses.

De fet, la seva generació va marcar un abans i un després entre l'amateurisme i un cert professionalisme.

Vam passar de tenir en Toti Bes i en Joan Cardona, pare de l'Uri, que només s'entrenaven els migdies, entre les hores de feina, i només esquiaven els caps de setmana a fer-ho cada dia a Font-romeu. Això va ser un canvi molt important.

Són molts els factors que han fet que l'esquí de muntanya hagi assolit aquest nivell al nostre país. Un altre és la creació del centre de tecnificació d'esquí de muntanya, on comencen Jornet, Miró i vostè mateix.

Sense això no haurien sortit bons competidors. A Bormio et surten bons esquiadors de sota les pedres. Aquí, en canvi, el més normal és que no esquiïs. Un altre fet important va ser l'acord per poder estudiar durant l'època universitària a Font-romeu, a peu de la neu, i poder-se entrenar i esquiar cada dia. Tant la FEEC com la Generalitat van apostar per aquest projecte. Els èxits venen quan tot està alineat i marxen quan cadascú fa la seva guerra. Tenim la sort que tots anem aglutinats, però per aconseguir això cal una estructura, que va començar amb nosaltres.

També hi ha un moment potser no decisiu però sí de gran importància simbòlica que és l'or en els relleus de la categoria de base que va aconseguir amb Kilian Jornet i Mireia Miró en el mundial de Vaquèira 2004.

Recordo que els italians van presentar mil reclamacions perquè se'n feien creus i no podien concebre que els haguéssim pres l'or. Va ser un punt d'inflexió, però n'hi va haver molts més, com ara en Kilian guanyant una cursa individual o la Pierre Menta. O l'Uri guanyant l'or olímpic a la pista Stelvio de Bormio o avançant un rival austríac en un descens de la copa del món de Boí. És que és totalment contra natura. Com pot ser que un paio de Banyoles avanci en el descens un rival que ve de la meca mundial de l'esquí alpi? Recordo el pare de l'Uri que deia: "No té sentit, és que no té cap sentit."

Publicat a: L'Esportiu, 4 de maig de 2026

Font del document: <https://www.lesportiudecatalunya.cat/mes-esport/article/2640209-la-sensacio-a-bormio-era-d-esport-gran.html>